

رویکرد ریسک تجاری؛ رویکردی نوین جهت افزایش کیفیت حسابرسی

سمیه خلیلیان موحد

کارشناسی ارشد حسابداری از دانشگاه فردوسی مشهد

مجتبی سلیمانی مارشک

دانشجوی دکتری حسابداری دانشگاه اصفهان

تاریخ دریافت: ۱۳۹۳/۷/۱۵ ، تاریخ پذیرش: ۱۳۹۳/۱۰/۲۲

چکیده

طی چند دهه اخیر رویکرد سنتی حسابرسی مورد انتقادهای بسیاری قرار گرفته است. تقاضا برای اثربخشی بیشتر حسابرسی، کاهش حق الزحمه‌ها، خلق ارزش بیشتر، و افزایش کیفیت خدمات حسابرسی، حساب‌رسان را به سوی پذیرش رویکرد ریسک حسابرسی سوق داد. در ادامه با توجه به محدودیت‌های مدل ریسک حسابرسی، رویکرد حسابرسی ریسک تجاری ظهور یافت. در حسابرسی ریسک تجاری با اتخاذ رویکردی جامع نگر و کل به جزء، درک ژرف و جامعی از صنعت، راهبرد، مدل‌های کسب و کار و فرآیندهای صاحب‌کار ایجاد می‌شود. نتیجه بهبود کارایی و اثربخشی، کاهش حق الزحمه عملیات حسابرسی، و افزایش ارزش برای صاحب‌کار و حساب‌رسان است. ریسک تجاری احتمال شناسایی ریسک تحریف بااهمیت را افزایش می‌دهد. در این پژوهش جهت درک بهتر رویکرد ریسک تجاری ابتدا مدل ریسک حسابرسی سنتی تشریح و سپس، محدودیت‌ها و نقاط ضعف آن بیان شده است. در ادامه، ظهور رویکرد حسابرسی ریسک تجاری مطرح گردیده و چارچوب حسابرسی ریسک تجاری معرفی شده است. در پایان مروری بر مدل سنجش فرآیند کسب و کار KPMG صورت گرفته است.

واژگان کلیدی: رویکرد ریسک کسب و کار، مدل ریسک حسابرسی، مدل KPMG.

۱. مقدمه

در آغاز دهه‌ی ۱۹۹۰، شیوه‌های رایج حسابرسی شدیداً مورد انتقاد واقع شد. با رشد خدمات حسابرسی داخلی، صاحب‌کاران فشار زیادی جهت کاهش زمان عملیات و حق‌الزحمه‌ها به حسابرسان وارد می‌کردند [۸]، [۱۷] و از سوی دیگر افزایش در حجم معاملات، انجام حسابرسی را در زمان تعیین شده و با استفاده از روش‌های سنتی، دشوار می‌ساخت [۱۳]. پژوهش‌ها نشان می‌داد بسیاری از فعالیت‌های حسابرسی هزینه‌زا ولی بدون ارزش افزوده بودند. در نتیجه‌ی کاهش حق‌الزحمه‌ها و نیز پیدایش بازار خدمات مالی، حسابرسان به کاوش در رویکردهای حسابرسی جایگزین، برای پوشش حاشیه سود خود و نیز ارائه‌ی خدمات نوین پرداختند [۸]، [۱۰]. به عنوان یک راهکار، استفاده از رایانه‌ها سبب سرعت گرفتن و افزایش کارایی عملیات حسابرسی و پیرو آن صرفه جویی در وقت و هزینه حسابرسان می‌شود [۴]. در ادامه از اوایل دهه ۱۹۸۰ به تدریج رویکرد مدیریت ریسک در حرفه حسابرسی جای خود را باز کرد و به عنوان راهکاری برای ایجاد ارزش بیشتر برای حسابرس و صاحب‌کار مطرح گردید [۸]، [۱۰]. از این رو شناسایی ریسک، به جنبه‌ای کلیدی در برنامه‌ریزی حسابرسی تبدیل شد. شناسایی و ارزیابی ریسک بر مبنای شواهد گردآوری شده، قضاوت حسابرس را در خصوص این مدارک در عملیات حسابرسی متأثر می‌ساخت. در واقع شناسایی ریسک، غربال نمودن شواهد از میان پایگاه بزرگی از داده‌های حساب‌های مالی، صاحب‌کار، و صنعت است تا بدین ترتیب عناصر تهدید کننده موفقیت عملیات حسابرسی، تعیین گردند [۱۶]. در اواسط دهه‌ی ۱۹۹۰، این دیدگاه رواج یافت که ریسک حسابرسی ناشی از منابع عمیق‌تری از ریسک تجاری صاحب‌کار است [۸]، [۱۰]، [۲۶] و آگاهی از تهدیدهای موجود در محیط فعالیت صاحب‌کار، موجب تعدیل انتظار حسابرس از نتایج مالی مورد انتظار می‌گردد [۸]. پیامد این رویدادها و اندیشه‌ها، ظهور رویکرد نوین حسابرسی ریسک تجاری^۱ بود. این رویکرد نوین حسابرسی مبتنی بر ریسک، تأکید زیادی بر شناخت صنعت صاحب‌کار

^۱ Business Risk Approach

و محیط بازار با استفاده از روش‌های عمومی، تحت عنوان تحلیل راهبردی^۱، دارد و مبتنی بر حسابرسی ریسک تجاری و حسابرسی سامانه‌های راهبردی است. تمرکز اصلی روی شناسایی ریسک تجاری صاحب‌کار است [۸] و هدف اصلی، درک عمیق حسابرس از محیط کسب‌وکار صاحب‌کار برای بهبود ارزیابی آن‌ها در مورد درستی ادعاهای مندرج در صورت-های مالی، جهت بهبود کیفیت حسابرسی است [۹]، [۱۳].

اهمیت ارزیابی ریسک تجاری در استانداردهای حسابرسی اخیر^۲ مشهود است. این استانداردها، حسابرس را ملزم به درک ریسک تجاری صاحب‌کار می‌کند تا از این طریق حوزه‌های واردکننده فشار بر گزارشگری مالی را شناسایی کند. جهت بهبود اثربخشی، تمرکز روی مدل سازی ریسک تجاری صاحب‌کار است که در تعیین ریسک صورت‌های مالی و آزمون‌های بعدی به کار گرفته می‌شود [۱۶]. در واقع رویکرد حسابرسی ریسک تجاری یک پیشرفت در روش‌شناسی حسابرسی است. طرفداران این رویکرد بیان می‌کنند که این رویکرد از طریق ایجاد درک عمیق از کسب‌وکار، محیط آن و فرآیندهای کسب‌وکار مولد ارزش، ظرفیتی برای بهبود اثربخشی حسابرسی ایجاد می‌کند؛ در نتیجه حسابرس بهتر می‌تواند تقلب مدیریت و ریسک‌های ناکامی کسب‌وکار را شناسایی نماید [۲۸]. فرض اصلی رویکرد ریسک تجاری این است که صورت‌های مالی، وضعیت واحد تجاری را از طریق شبکه کسب‌وکارش منعکس می‌کند. در نظر گرفتن محیط اطراف و شبکه کسب‌وکار جهانی حائز اهمیت است زیرا در تعامل با عملیات واحد تجاری بوده و بر اظهارنظر حسابرس روی صورت‌های مالی، اثرگذار هستند. بنابراین، حسابرسی ریسک تجاری ایجاد شده است تا حسابرس را ملزم به تمرکز بر محیط کسب‌وکار صاحب‌کار قبل از ارزیابی ریسک تحریف بااهمیت نموده و سپس در مورد میزان روش‌های حسابرسی تصمیم‌گیری نماید که این امر حسابرس را قادر می‌سازد تا روش‌های حسابرسی خود را به نواحی پرریسک‌تر متمرکز سازند [۱۳]. حسابرسی ریسک

^۱ Strategic Analysis

^۲ مانند استاندارد حسابرسی بین‌المللی (ISA) شماره ۳۱۵، استاندارد حسابرسی آمریکا (SAS) شماره ۱۰۹ و استاندارد حسابرسی شماره ۳۱۵ ایران با عنوان «شناخت واحد مورد رسیدگی و محیط آن و برآورد خطرهای تحریف بااهمیت»

تجاری برای حساب‌هایی که احتمال تحریف بالاتری دارند، زمان بیشتری را صرف می‌کند که سبب بهبود کارایی و اثربخشی حسابرسی می‌گردد [۲۸].

۲. ریسک حسابرسی

ریسک حسابرسی، به این احتمال اشاره دارد که حسابرس نادانسته، نسبت به صورت‌های مالی حاوی تحریف با اهمیت، نظر نامناسب اظهار نماید [۵]، [۲۳]، [۲۸]. ریسک حسابرسی توسط حسابرس تعیین و مدیریت می‌شود، که با مفهوم اهمیت درآمیخته و از ریسک پذیرش صاحب‌کار^۱ متأثر می‌گردد. موارد زیر بر مدل ریسک اثر می‌گذارند [۲۳]:

➤ معاملات غیرعادی یا پیچیده با احتمال بیشتری نسبت به معاملات تکراری یا عادی، اشتباه ثبت می‌شوند.

➤ هرچه کنترل‌های داخلی سازمان بهتر باشد، احتمال تحریف با اهمیت کاهش می‌یابد.

➤ کاهش ریسک حسابرسی مستلزم گردآوری شواهد متقاعدکننده‌تری است.

مدل ریسک حسابرسی از سه جزء تشکیل شده است: ریسک‌های ذاتی، کنترل و عدم کشف [۲]، [۵]، [۱۰]، [۲۳]، [۲۸].

$$AR = IR \times CR \times DR$$

به همین ترتیب،

$$AR = RMM \times DR$$

که در این مدل‌ها [۲]، [۵]، [۷]، [۱۰]، [۲۳]:

ریسک حسابرسی (AR)؛ ریسک ذاتی (IR)^۲: احتمال اینکه یک معامله، برآورد یا تعدیل به درستی ثبت نشود؛ ریسک کنترل (CR)^۳: احتمال ناکامی سیستم کنترل داخلی در کشف تحریف با اهمیت است؛ ریسک تحریف با اهمیت (RMM)^۴: ترکیب دو ریسک ذاتی

^۱ Engagement Risk

^۲ Inherent Risk

^۳ Control Risk

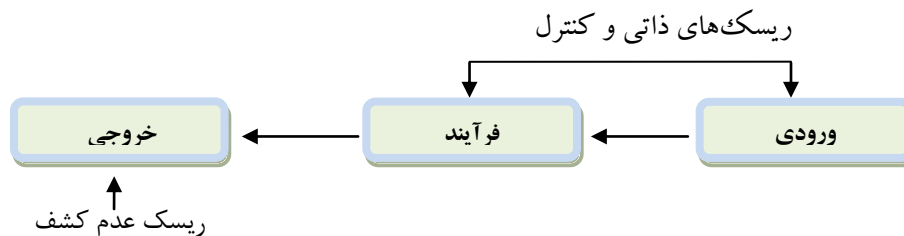
^۴ Risk of Material Misstatement

و کنترل است؛ ریسک عدم کشف (DR)^۱: احتمال اینکه که رویه‌های حسابرسی در شناسایی تحریف با اهمیت ناکام بمانند.

ریسک حسابرسی یک موضوع قضاوتی است که توسط حسابرس تعیین می‌گردد. حسابرس ریسک‌های کنترل و ذاتی (ریسک تحریف بااهمیت) را برای هر یک از عناصر مهم صورت‌های مالی سازمان ارزیابی می‌کند و از این دو ارزیابی میزان ریسک عدم کشف را تعیین می‌نماید. ریسک عدم کشف از روش‌های حسابرسی کارا و اثربخش و میزان دقت حرفه‌ای در اجرای این روش‌ها، متأثر می‌گردد. جهت حصول اطمینان از کنترل ریسک حسابرسی در سطح قابل پذیرش، برآورد حسابرس از ریسک عدم کشف بر ماهیت، میزان و زمان روش‌های حسابرسی اثر می‌گذارد. ریسک ذاتی و کنترل مربوط به صاحب کار هستند که حسابرس فقط آن‌ها را برآورد می‌کند و قادر به تغییر یا کنترل آن‌ها نیست [۲]، [۵]، [۷]، [۲۳]. سطح بالای ریسک ذاتی و کنترل بدین معناست که احتمال بیشتری برای تحریف وجود دارد. به عبارت دیگر، حسابرس باید ریسک حسابرسی و عدم کشف را مدیریت کند. ریسک بالای عدم کشف به این معناست که حسابرس قصد دارد ریسک بالایی از انتشار یک گزارش مقبول در مورد صورت‌های مالی حاوی تحریف بااهمیت بپذیرد. حسابرس ممکن است فقط چنین ریسک بالایی را در صورت پایین بودن ریسک‌های ذاتی و کنترل صاحب کار بپذیرد. مدل ریسک حسابرسی با استفاده از شکل (۱) تشریح شده است. سیستم حسابداری در مدل ریسک حسابرسی به عنوان یک مدل ورودی- فرآیند- خروجی در نظر گرفته می‌شود. خروجی، مانده حساب صورت‌های مالی است. ورودی و فرآیند، کنترل‌های داخلی صاحب کار و دشواری در ثبت معامله را نشان می‌دهد. در صورت عدم کفایت کنترل‌های داخلی، یا انگیزه‌نگی مدیریت برای تحریف حساب، و یا ماهیت مشکل معاملات، احتمال ریسک تحریف بااهمیت و عدم کشف کاملاً بالا است و حسابرس باید در بررسی مانده حساب کار بیشتری انجام دهد [۲۳].

شکل (۱)؛ تشریح اجزای ریسک [۲۳]

¹ Detection Risk

استاندارد حسابرسی شماره ۴۷ هیئت استانداردهای حسابرسی انجمن حسابداران رسمی آمریکا^۱ عنوان می‌دارد که حسابرس می‌تواند پس از اجرای حسابرسی مطابق با استانداردهای پذیرفته شده حسابرسی، به نحو مناسبی اظهارنظر نماید، ولی ممکن است در اثر دعاوی حقوقی، تبلیغات منفی، و یا سایر رویدادهای مربوط به صورت‌های مالی حسابرسی شده، آسیب بیند [۵]، [۲۸]. ریسک پذیرش صاحب کار رسماً در مدل ریسک حسابرسی گنجانده نشده است و به طور سنتی به عنوان بخشی از رویه‌های پذیرش و تمدید قرارداد با صاحب کار، ارزیابی می‌شود [۲۸]. طبق رهنمود حرفه‌ای^۲ شماره ۹۴-۳ کارگروه مسائل حرفه‌ای^۳ سه عنصر برای ریسک پذیرش صاحب کار ترسیم شده است: ریسک تجاری واحد انتفاعی، ریسک تجاری حسابرس و ریسک حسابرسی حسابرس [۳]، [۲۸]. بخشی از ریسک تجاری حسابرس می‌تواند از طریق سیاست‌ها و رویه‌های مستقر برای پذیرش یا تمدید قرارداد با صاحب کار، کنترل شود. حسابرس از طریق ریسک پذیرش صاحب کار، آگاهی ژرف‌تری نسبت به ویژگی‌های کلی ریسک صاحب کار کسب می‌کند، در زمینه پذیرش یا حفظ رابطه با صاحب کار بهتر تصمیم می‌گیرد و مبنایی برای تعیین ریسک حسابرسی فراهم می‌نماید. از طریق ارزیابی و برنامه‌ریزی این ریسک، حسابرس اطلاعات لازم را در خصوص پیشنهاد صاحب کار کسب می‌کند تا بتواند میزان ریسک حسابرسی را طبق مدل ریسک حسابرسی تعیین نماید. هنگام تعیین ریسک حسابرسی توسط حسابرس، ریسک‌های کنترل و ذاتی برای هر حساب یا گروه حساب‌ها در صورت‌های مالی ارزیابی شده و ریسک عدم کشف تعیین می‌شود [۲۸].

^۱ Auditing Standard 47 (SFAS 47) of the Auditing Standards Board of the AICPA

^۲ Practice Alert

^۳ The AICPA's Professional Issues Task Force

۲.۱. محدودیت‌های مدل ریسک حسابرسی

به کارگیری مدل ریسک حسابرسی با محدودیت‌هایی روبروست:

- ریسک حسابرسی به طور قضاوتی تعیین می‌شود. اغلب ریسک حسابرسی را در سطح پنج درصد قرار می‌گیرد. زمانی که ریسک ذاتی در سطح بالا ارزیابی می‌شود، ریسک حسابرسی به دلیل محافظه کاری، بسیار کمتر از ۵ درصد است. تعیین ریسک ذاتی در سطح ۱۰۰ درصد به این معنی است که هر معامله‌ای در ابتدا اشتباه ثبت شده است. چنین ارزیابی محافظه کارانه‌ای منجر به افزایش کار حسابرسی می‌شود [۲۳].
- مدل، هر جزء ریسک را به تفکیک و مستقل در نظر می‌گیرد در حالی که اجزاء در واقع مستقل نیستند. در عمل، تفکیک کنترل داخلی و ریسک ذاتی سازمان دشوار است [۲۳].
- فناوری حسابرسی، برای ارزیابی درست هر جزء مدل، خیلی دقیق نیست. هرچند، حسابرس می‌تواند ارزیابی محافظه کارانه‌ای داشته باشد و از مدل ریسک به عنوان یک رهنمود استفاده کند [۲۳].
- مدل برای تعیین آزمون کنترلی لازم جهت ارائه یک اظهارنظر در مورد اثربخشی کنترل-های داخلی مفید نیست [۲۳].
- کاربرد های حسابرسی رابطه‌ی ضعیفی بین برنامه حسابرسی و ریسک صاحب کار برقرار می‌کنند. در نتیجه به نتایج ارزیابی ریسک مورد نیاز مدل، توجه چندانی نمی‌شود [۲۸].
- برنامه حسابرسی در طول زمان و در میان صاحب کاران مختلف، تغییرات اندکی دارد [۲۸].

۳. ظهور رویکرد حسابرسی ریسک تجاری

طی دو دهه گذشته، دیدگاه دیگری در پاسخ به محدودیت‌های رویکرد سنتی ریسک حسابرسی ظهور یافته است. بر مبنای رویکرد حسابرسی ریسک تجاری، عدم تمرکز بر ریسک تجاری صاحب کار اثر عمده‌ای بر کیفیت حسابرسی خواهد گذاشت؛ لذا حسابرس درکی جامع از کل سازمان و محیط صاحب کار کسب می‌کند تا منابع حسابرسی را هم‌راستا با حوزه‌های دارای ریسک تجاری بالاتر قرار دهد [۲۸]. به طور کلی ریسک های واحد تجاری را به سه دسته تقسیم می‌کنند [۱]:

➤ ریسک سیستماتیک (نوسان بازده سهام ناشی از نوسان بازار)

➤ ریسک مالی (احتمال زیان ناشی از ساختار مالی شرکت)

➤ ریسک تجاری

طبق رهنمود ریسک حسابرسی^۱ (۱۹۹۲)، ریسک تجاری دو جزء دارد: (۱) ریسک تجاری صاحب کار که با تداوم فعالیت و موفقیت او مرتبط است و (۲) ریسک تجاری حسابرس، که با ناکامی حسابرسی، در خصوص صاحب کار خاصی مرتبط است [۲۲].

ریسک تجاری صاحب کار، احتمال این که اهداف تجاری واحد انتفاعی به دلیل عوامل، فشارها و الزامات بیرونی و درونی حاصل نگردد؛ در واقع این ریسک مربوط به تداوم فعالیت و سودآوری واحد انتفاعی است [۱۰]، [۲۸]. ریسک تجاری صاحب کار را می توان ریسک ناشی از وخیم تر شدن شرایط اقتصادی نامساعد یک صاحب کار در کوتاه مدت یا بلندمدت در نظر گرفت. این ریسک مرتبط با ثبات مالی صاحب کار با توجه به معیارهایی نظیر سود، وضعیت تجاری، توانایی مالی و نقدینگی است [۳]. ریسک تجاری از شرایط، رویدادها، موقعیت ها و اقدامات مهم، و یا از وضع اهداف و راهبردهای نامناسب ناشی می شود که می تواند بر توانایی واحد تجاری جهت تحصیل اهداف و اجرای راهبردهایش اثر معکوس گذارد [۱۹].

بنابراین، ریسک تجاری نشان گر شرایطی است که ممکن است توانایی سازمان را جهت اجرای اثربخش فرآیندهای تجاری مختل سازد [۱۷]، [۲۱]. ریسک تجاری حسابرس، به دلیل ارتباط با صاحب کار، علی رغم درست بودن اظهارنظر، بر حسابرس تحمیل می شود [۲۲]. از جمله عوامل مرتبط با این ریسک وضعیت صاحب کار، تجربه حسابرس و میزان حق الزحمه است [۳].

در رویکرد ریسک حسابرسی از مبنایی استاندارد برای اجرای حسابرسی استفاده می شود. ریسک های حسابرسی با ذکر سرفصل های صورت های مالی تعیین و کاربرگ ها تنظیم می شوند [۱۵]، [۱۶]. در واقع، این رویکرد، رویکردی از پایین به بالا (جزء به کل) است [۲]، [۲۸] که همین موضوع مانع از دید جامع بر فعالیت صاحب کار می شود.

¹ Audit Risk Alert of AICPA

با توجه به محدودیت‌های رویکرد ریسک حسابرسی، در صورت وجود مشکل اساسی، احتمال می‌رود قابلیت اتکای شواهد داخلی گردآوری شده کاهش یابد [۱۹]، [۲۷]. برای جبران این نقیصه، حسابرس بایستی به دنبال درک شرکت، راهبردهای آن، و عملیات آن، بازار شامل روندهای اقتصادی و تولیدی، فعالیت‌های رقبا، ماهیت اقتصادی معاملات صاحب‌کار باشد و انتظاراتی در مورد نتایج مالی یا پیامدهای معاملات ایجاد نماید [۱۹]، [۲۳]. پیش‌فرض این است که هر چیزی که ریسک تجاری را افزایش دهد، ریسک تحریف با اهمیت و حسابرسی را هم افزایش می‌دهد [۱۰]، [۱۸]، [۲۰]. منطق پشتیبان این است که ناکامی شرکت در برآورده کردن اهداف، ممکن است به ناکامی کامل خود شرکت بیانجامد. با تأکید بر کشف به موقع ریسک، حسابرس روی عوامل، رویدادها و شرایطی متمرکز می‌شود که ممکن است مانع حصول اهداف تجاری شوند [۱۰]. در نتیجه، کار حسابرسی باید با تحلیل محیط، فرآیندها و ریسک کسب‌وکار و راهبردهای صاحب‌کار آغاز گردد [۹]، [۲۳]. هر سازمان دارای فرآیندهای اصلی است که به آن مزیت رقابتی می‌بخشد. حسابرس باید اطلاعات کافی برای درک این فرآیندها، صنعت، چگونگی نظارت مدیریت و اثرات مالی مرتبط با فرآیندهای اصلی گردآوری کند. همچنین، حسابرس باید شناختی از مدیریت ریسک و فرآیندهای کنترلی و قانونی کسب نماید [۲۳]. رویکرد ریسک تجاری، جهت تحقق اهداف، بر پاسخ سازمان به ریسک تمرکز می‌کند و سبب حصول اطمینان از مدیریت ریسک در سطحی قابل قبول می‌گردد [۹]. این رویکرد مستلزم به کارگیری شواهد بیشتر، ارزیابی جامع‌تر ریسک، آماده سازی افراد حرفه‌ای جهت کسب دانش و شایستگی لازم به منظور ارزیابی پیچیده‌تر ریسک و راهبری مجدد منابع حسابرسی منطبق با ریسک ارزیابی شده، است [۱۲]. در این رویکرد حسابرس می‌تواند در صورت مغایرت عملیات حسابرسی با ریسک تعیین شده، نقشی هدایت کننده جهت اتخاذ اقدام اصلاحی و تسهیل بهبود عملیات داشته باشد [۹]. هر چند منتقدان، حسابرسی ریسک تجاری را تخطی نامناسب از رویه‌های سنتی حسابرسی می‌دانند که می‌تواند به کاهش آزمون‌های محتوای حسابرسی و محدودیت در کشف تقلب، منتهی گردد [۱۰]، [۱۲].

قابل ذکر است، حسابرسی ریسک تجاری تکامل رویکردهای پیشین حسابرسی است که صرفاً بر درک حسابرس از چرخه‌های تجاری جهت تعیین ادعاهای پرریسک‌تر در صورت‌های مالی اتکا داشتند. هم‌راستا با چارچوب نظری پیشین، حسابرسی ریسک تجاری مانع از حسابرسی چرخه‌های تجاری نمی‌گردد. از آنجا که در این رویکرد، چیدمان تجاری (و رویه‌های حسابداری مرتبط) پیچیده‌تر و پویاتر می‌شود، بنابراین، قضاوت صرفاً از طریق چرخه‌های تجاری ممکن است برای حسابرس درک کافی جهت تعیین و ارزیابی ریسک موجود در ادعاهای مندرج در صورت‌های مالی فراهم نسازد [۱۲]. در نتیجه، لحاظ نمودن ریسک تجاری در مدل ریسک حسابرسی جهت رفع محدودیت‌ها و افزایش قابلیت اتکای شواهد گردآوری شده، ضروری به نظر می‌رسد. به همین دلیل مدل پیشین مورد تعدیل قرار گرفته و رویکرد جدید در شکل (۲) معرفی شده است [۲۳].

شکل (۲)؛ به کارگیری رویکرد حسابرسی ریسک تجاری

منبع: (ریتنبرگ و همکاران، ۲۰۱۱)

در واقع، راهکار غلبه بر محدودیت‌های رویکرد پیشین، رویکردی جامع نگر است که دیدی از بالا به پایین (کل به جزء) دارد. این تغییر در زاویه دید، حسابرسی را از رویکردی تراکنش محور به سوی رویکردی جامع تر و راهبردی تر سوق می‌دهد. تفاوت رویکرد ریسک تجاری با رویکرد ریسک حسابرسی این است که حسابرسی به طور جامع و کامل تری به درک راهبردهای تجاری صاحب کار و موانع حصول آن‌ها، می‌پردازد [۲۸]. یعنی رویکرد ریسک حسابرسی آثار احتمالی ریسک ذاتی روی صورت‌های مالی را در نظر می‌گیرد ولی رویکرد

ریسک تجاری ریسک‌های مانع از حصول اهداف شرکت، بدون ارتباط مستقیم با صورت‌های مالی را در نظر می‌گیرد. بنابراین رویکرد ریسک تجاری از کسب و کار و فرآیندهای آن شروع و به سوی صورت‌های مالی حرکت می‌کند [۱۰].

به منظور تغییر تمرکز از ارزیابی ریسک صورت‌های مالی به کسب و کار دو تغییر مهم در روش‌شناسی روی می‌دهد: اول، طراحی مدل و بررسی تحلیلی بر مبنای کسب و کار و نه صورت‌های مالی و دوم، سازماندهی کاربردهای حسابرسی بر مبنای ریسک‌های تعیین شده مرحله قبل و نه سرفصل‌های صورت‌های مالی [۱۵]. حسابرس شواهد اولیه در مورد ریسک تحریف صورت‌های مالی از طریق دو روش ارزیابی راهبردی و رویه‌های تحلیلی گردآوری می‌کند و سپس در مورد میزان آزمون‌های محتوا تصمیم‌گیری می‌کند [۱۳]، [۲۷]. ارزیابی ریسک ضمن برنامه‌ریزی رویه‌های تحلیلی، اثر معنی‌داری بر تصمیم حسابرس در خصوص ماهیت و میزان آزمون‌های محتوا دارد [۱۰]، [۲۱].

حسابرسی ریسک تجاری بر شناخت و مدل‌سازی فرآیندهای تجاری و استفاده از این مدل ذهنی برای تعیین ریسک صورت‌های مالی و آزمون‌های بعدی حسابرسی، متمرکز می‌شود [۲۱]، [۲۵]، [۲۸]. این مدل ذهنی، مبین متفاوت بودن کلیت واحد تجاری از مجموع بخش‌های آن است [۲۸]. نمونه‌ی ذهنی، دامنه و میزان نوسانات مشاهده شده در حساب‌ها را بر اساس فعالیت‌های تجاری صاحب‌کار تعیین می‌کند [۲۱]، [۲۵]. بدین ترتیب، حسابرس می‌تواند اولویت‌ها یا دیدگاه‌های ذهنی خود را تصحیح کند که ممکن است بر قضاوت و اقدامات وی، طی فرآیند ارزیابی ریسک تجاری و ریسک تحریف اثر گذارد. شناخت صورت گرفته در نمونه‌ی ذهنی، مبنایی برای تعیین قابل‌اتکاتر تناقض‌ها و حوزه‌های پریسک فراهم می‌آورد [۲۱]، [۲۵]، [۲۸] که می‌تواند هنگام اجرای بررسی تحلیلی و ارزیابی الگوی تغییر در حساب‌ها، شواهدی از ریسک تحریف را نمایان سازد. حسابرس زمانی می‌تواند الگوهای نوسان را تعیین کند که آن تناقض را در شناخت خود از عملیات صاحب‌کار، در نظر گرفته باشد [۲۱]. در نتیجه حسابرس می‌تواند نوسانات غیرعادی را شناسایی کند که در غیر این صورت مغفول می‌مانند یا دلایل تجاری برخی نوساناتی را شناسایی کند که در غیر این صورت به عنوان

غیرعادی طبقه‌بندی می‌شدند [۲۵]، [۲۶]. در این حالت احتمال کشف تحریف و افزایش اثربخشی حسابرسی افزایش می‌یابد [۲۱]، [۲۵].

حال آنکه استانداردهای حسابرسی شماره ۱۰۹ آمریکا، شماره ۱۲ هیئت نظارت بر حسابداری شرکت‌های سهامی^۱، شماره ۳۱۵ بین‌المللی و شماره ۳۱۵ ایران، بیان می‌کنند ریسک تجاری مفهومی گسترده‌تر از ریسک تحریف با اهمیت دارد از این رو حسابرس مسئولیتی برای شناسایی یا ارزیابی تمامی ریسک‌های تجاری ندارد. لکن این استانداردها، حسابرس را ملزم به شناسایی و ارزیابی ریسک‌های تجاری می‌کنند که ممکن است منجر به تحریف با اهمیت در صورت‌های مالی شوند [۱۱]، [۱۶]، [۲۱]، [۲۶]. تعدادی از این ریسک‌های کسب و کار منتج به تحریف با اهمیت، به این شرح است [۶]، [۱۹]:

موضوع	نمونه خطر تجاری بالقوه
تحولات صنعت	نبود کارکنان یا مهارت لازم برای مواجهه با تغییرات صنعت
محصولات و خدمات جدید	افزایش تعهدات مربوط به محصول
توسعه فعالیت تجاری	عدم برآورد تقاضا به گونه‌ای درست
الزامات حسابداری جدید	اجرای ناقص یا نادرست یا افزایش هزینه‌ها
الزامات قانونی	افزایش تبعات موارد قانونی
الزامات ناشی از تأمین مالی جاری و آتی	زیان ناشی از ناتوانی واحد تجاری در رعایت این الزامات
استفاده از فناوری اطلاعات	ناسازگاری سیستم‌ها و فرایندها

۴. منافع حسابرسی ریسک کسب و کار

دامنه به کارگیری ریسک تجاری با افزایش پیچیدگی و تغییر محیط تجاری صاحب کار افزایش می‌یابد [۱۲]، [۲۴]، [۲۷] زیرا میزان پیچیدگی، هزینه گردآوری شواهد حسابرسی مشهود را در مقابل نامشهود تعیین می‌کند. شواهد مشهود از آزمون‌های محتوا و شواهد نامشهود از تعیین ریسک‌های کسب و کار و ارزیابی اثربخشی محیط کنترلی به دست می‌آیند [۲۷] در مجموع منافع به کارگیری رویکرد حسابرسی ریسک تجاری را به این شرح می‌توان نام برد:

➤ لحاظ نمودن ریسک‌های ایجاد شده به وسیله اطلاعات غیرمالی [۱۵]؛

^۱ Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB)

- درک و کنترل بهتر محیط کسب و کار صاحب کار و حسابرس [۱۲]، [۱۵]، [۲۴]، [۲۷]؛
- به روزرسانی مستمر ارزیابی ریسک و دانش حسابرس [۲۸]؛
- افزایش کارایی به دلیل صرفه جویی در زمان و کار و پیرو آن هزینه‌های کمتر حسابرسی [۹]، [۱۰]، [۱۲]، [۱۴]، [۱۵]، [۲۴]، [۲۷]؛
- افزایش اثربخشی به دلیل ارائه اظهارنظر عینی تر در مورد منصفانه بودن ارائه اطلاعات [۱۰]، [۱۵]، [۱۶]، [۲۸]؛
- بهبود ارزش آفرینی عملیات حسابرسی و بهبود تصمیم‌گیری با تمرکز روی ریسک‌های عمده [۱۰].

- هدایت منابع انسانی و مالی واحد تجاری با توجه به منابع ریسک [۱۵]؛
- توانایی بیشتر جهت پیش‌بینی درماندگی مالی [۱۵]؛
- افزایش کیفیت افشاء [۱۵] و ارتقاء کیفیت اطلاعات از طریق سیستم‌های جدید فناوری اطلاعات [۱۲]، [۲۴]، [۲۷]؛
- توانایی بیشتر کاربر گزارش مالی جهت قضاوت در مورد عملکرد مالی کسب و کار [۱۵]؛
- بهبود استانداردسازی و نظام‌مندی رویه‌های حسابرسی [۱۲]، [۲۴]، [۲۷]؛
- پذیرش ریسک قانونی کمتر [۱۲]، [۲۴]، [۲۷]؛
- فراهم سازی امکان اظهار نظر حسابرس درباره ساختارهای کنترلی پیشرفته سرمایه گذاری مانند تحلیل‌های بسیار ریسک تجاری (کیفیت و سبد محصول، سهم بازار، شاخص) [۲۷].

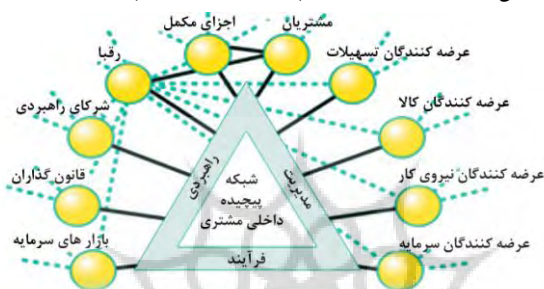
۵. چارچوب حسابرسی ریسک تجاری

جهت درک مناسب صنعت و کسب و کار صاحب کار برای انجام حسابرسی صورت‌های مالی، حسابرس باید توجه خود را معطوف به پویایی سیستم‌های صاحب کار نماید. شکل (۳) صاحب کار را در یک شبکه گسترده از روابط متقابل و در یک شبکه اقتصادی گسترده پیچیده به تصویر می‌کشد [۱۲].

ریسک‌های تجاری از دو منبع اصلی ناشی می‌شوند: شرایط و الزامات محیط داخلی سازمان، و الزامات صنعت. ریسک‌هایی که در محیط داخلی سازمان ایجاد شوند شامل ساختار

سازمانی نامناسب، فرهنگ داخلی فاقد کارکرد مناسب، صلاحیت‌های پایین، فرآیندهای فاقد ارزش، ارتباطات داخلی ناکارا هستند. ریسک‌هایی مانند رقابت مستقیم، بازار نیروی کار محلی، روابط عرضه/مشتري، ابتکارات رقبا در صنعت، ایجاد می‌گردند. برای یک ارزیابی اثربخش از قابلیت صاحب کار در ایجاد ارزش و جریان نقدی، حسابرس باید درکی جامع از موقعیت صاحب کار در زنجیره ارزش خود و قابلیت آن در ایجاد و تقویت مزایای رقابتی در محیط کسب نماید [۱۳].

شکل (۳)؛ روابط میان صاحب کار با محیط کسب و کار [۱۳]

پس از تعیین چارچوب حسابرسی ریسک تجاری باید مدلی طراحی نمود که در عین کاربردی بودن بتواند درکی جامع از کسب و کار فراهم نماید. پژوهش‌های متعددی در زمینه وارد نمودن رویکرد کسب و کار در مدل سنتی ریسک حسابرسی و ارائه یک مدل تجربی انجام شده است که هر یک تنها از جنبه خاصی به این مهم پرداخته است (بل و همکاران، ۱۹۹۷).

۶. مدل جامع ریسک حسابرسی با به کارگیری رویکرد ریسک کسب و کار

پس از سنجش فرآیند کسب و کار از طریق مدل طراحی شده توسط حسابرس و با استفاده از مدل کسب و کار صاحب کار، طراحی مدلی جامع از طریق ادغام نمودن رویکرد ریسک تجاری در مدل ریسک حسابرسی ضروری به نظر می‌رسد. شکل (۴)، روابط میان کسب و کار راهبردی و روش‌های تحلیلی را با تمرکز بر فرآیند کسب و کار، و فعالیت‌های کسب و کار اصلی صاحب کار، ریسک‌های ذاتی کسب و کار و ریسک حسابرسی ارائه می‌کند. سمت چپ شکل (۴)، فعالیت‌های کسب و کار صاحب کار و ریسک‌های ذاتی کسب و کار را ارائه می‌کند که در صورت غیرقابل کنترل بودن می‌تواند تأثیر عمده‌ای بر

ریسک حسابرسی بگذارند. کنترل‌های کسب‌وکار در جهت کاهش این ریسک‌ها در سطح قابل قبول به کار گرفته می‌شوند. در شکل (۴)، پنج طبقه کلی از فعالیت‌های کسب‌وکار صاحب‌کار را نشان می‌دهد. این فعالیت‌ها و فرآیندهای کسب‌وکار مربوط عبارتند از [۱۳]:

➤ راهبرد کسب‌وکار؛ فرآیند مدیریت راهبردی، راهبردهای کسب‌وکار را تعیین می‌کند، بر محیط ریسک‌های راهبردی نظارت و راهبردها را هنگام تصویب مجدداً تعیین می‌کند؛

➤ طرح سازمان و اهداف کسب‌وکار؛ فرآیندهای کنترلی مدیریت تعیین و اهداف کسب‌وکار، کنترل، مدیریت و ساختارهای عملیاتی سازمان برای اجرای راهبرد کسب‌وکار طراحی می‌شوند؛

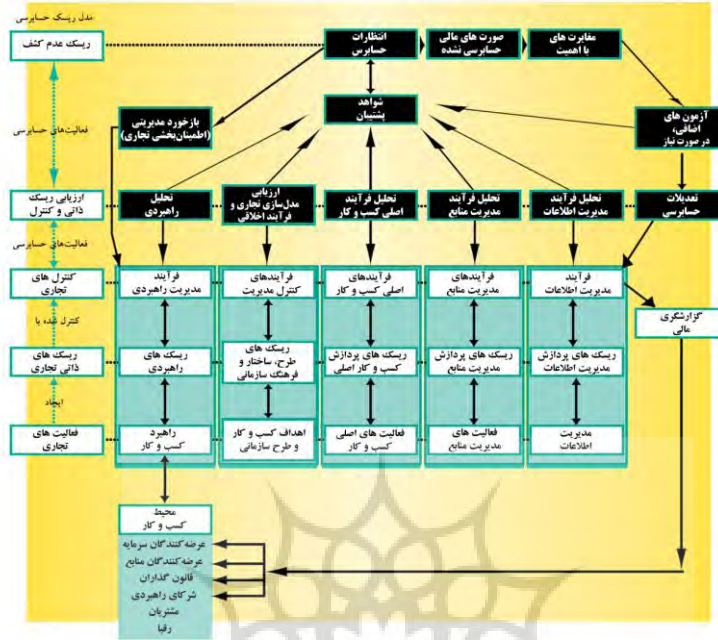
➤ فعالیت‌های کسب‌وکار اصلی؛

➤ فعالیت‌های مدیریت منابع؛ مدیریت فرآیندهای مدیریت، منابع مالی، فیزیکی و انسانی؛

➤ مدیریت اطلاعات؛ فرآیند مدیریت اطلاعات، نتایج حاصل از تمامی فعالیت‌های کسب‌وکار و اطلاعات در مورد ریسک‌های کسب‌وکار باقیمانده مربوط به عملکرد فرآیند و راهبردهای سازمان را استخراج و گزارش می‌کند.

این پنج فرآیند تحلیلی مرتبط با هم و ارتباط آن‌ها با مدل ریسک حسابرسی در شکل (۴)، ارائه شده است. روش‌های تحلیلی ماهیت بسیار طبیعی و پیچیده و نیاز به درک کافی از فعالیت‌های کسب‌وکار و سایر پدیده‌های اقتصادی زیربنایی دارند. حسابرس برای تحلیل فرآیند و سنجش کسب‌وکار جهت ایجاد یک چارچوب برای کل سیستم از صورت وضعیت مالی و عملکرد صاحب‌کار استفاده می‌کند. هنگام حسابرسی صورت‌های مالی، حسابرس درکی از راهبردهای کسب‌وکار، صنعت و جایگاه در بازار کسب می‌کند و الزامات بیرونی تهدیدکننده‌ی موفقیت این راهبردها را تعیین می‌نماید. با استفاده از این شناخت، حسابرس قابلیت‌ها و فرآیندهای کسب‌وکار مربوط را تعیین می‌کند که کاربرد راهبرد سازمان و تعاملات آن با محیط اطرافش را هدایت می‌کند. سپس، حسابرس فرآیندهای فرعی را برای هر یک از این فرآیندهای کسب‌وکار اصلی تعیین می‌کند و این فرآیندهای فرعی را برای درک اهداف، ورودی‌ها، فعالیت‌ها، خروجی‌ها، و سیستم‌های پشتیبان مورد مطالعه قرار می‌دهد [۱۳].

شکل (۴)؛ مدل جامع ریسک حساسی [۱۳]

حسابرس شناختی از ریسک‌های فرآیند کسب و کار (ریسک‌هایی که تحصیل اهداف فرآیند را تهدید می‌کنند) جهت ارزیابی کنترل‌های کسب و کار مجاز، کسب می‌کند. همچنین در هر فرآیند فرعی، ریسک‌های اطلاعات ارزیابی می‌شود. ریسک‌های مربوط به نیازهای اطلاعاتی سازمان شامل گزارشگری مالی و سایر نیازهای گزارشگری رعایت، و نیازهای اطلاعاتی برای کارایی و اثربخشی عملکرد سایر فرآیندها و فرایندهای فرعی اصلی سازمان هستند. با ارزیابی حسابرس از ریسک‌های اطلاعات، حسابرس کنترل‌های پردازش اطلاعات را ارزیابی و کنترل‌های مجاز را آزمون می‌کند. همچنین برای اطمینان از هم‌سویی فعالیت‌های داخلی و اهداف فرآیند به نحو مناسب با راهبرد کسب و کار، ضمن تحلیل راهبردی فرآیندهای فرعی، حسابرس هماهنگی میان فعالیت‌ها، فرآیندهای فرعی، فرآیندهای اصلی کسب و کار، و راهبردهای کسب و کار را ارزیابی می‌کند. برای هر فرآیند اصلی کسب و کار، ریسک‌های باقیمانده با ادعاهای صورت‌های مالی تطبیق داده می‌شود (ادعاهای مربوط به عملکرد راهبردی،

و واحد فرعی در مانده حساب یا طبقه معاملات، با طبقه بندی‌های فرعی بیشتر مانند معاملات عادی، معاملات غیرعادی، یا برآوردهای حسابداری). حسابرس بعد از آگاهی از قابلیت‌ها و فرآیندهایی که برای پیاده‌سازی موفق راهبرد صاحب‌کار مهم هستند شاخص‌های اصلی عملکرد فرایند را تعیین و اندازه‌گیری می‌کند. هر فرآیند اصلی کسب‌وکار به این طریق تحلیل می‌گردد، و ریسک‌های باقیمانده برای هر فرآیند همراه با شاخص‌های اصلی عملکرد برای ایجاد یک دید یکپارچه در مورد اعتبار هر یک از اظهارات ترکیب می‌گردد. برای هر ادعا، این ترکیب در مورد فعالیت‌ها، ریسک‌ها، کنترل‌ها، و عملکرد فرآیند جهت تعیین عدم یکنواختی‌های بالقوه مورد ارزیابی قرار می‌گیرد [۱۳].

۷. نتیجه‌گیری

امروزه پیچیده شدن محیط کسب‌وکار، به کارگیری رویکردهای جدید در حسابرسی ضروری کرده است. در عملیات حسابرسی، شناخت در مورد ماهیت فعالیت‌های کسب‌وکار صاحب‌کار و ریسک‌های مربوط، ساختار سازمانی و محیط داخلی، و روابط و تعاملات با محیط بیرونی سازمان، مبنایی برای ارزیابی و اظهارنظر درست حسابرس، فراهم می‌کنند. کسب این شناخت شامل تعیین، گردآوری و پردازش اطلاعات در مورد صنعت و کسب‌وکار صاحب‌کار است؛ مهم‌تر اینکه شامل ترکیب این اطلاعات با «کل سیستم»، وضعیت آمادگی سازمان صاحب‌کار در محیط گسترده اقتصادی و بررسی چگونگی اثربخشی فرآیندهای اصلی کسب‌وکار است. حسابرسی ریسک تجاری احتمال کسب درک کافی از صنعت و کسب‌وکار صاحب‌کار را افزایش می‌دهد و ریسک عملیات حسابرسی را برای معاملات دارای ریسک بالا کاهش خواهد داد. این رویکرد حسابرس را تشویق می‌کند تا به صاحب‌کار در قالب فرآیندهای کسب‌وکار اصلی و ریسک‌ها و کنترل‌های موجود در آن فرآیندها در مقابل یک چارچوب بر مبنای مانده‌های صورت‌های مالی و جریان‌های معاملات نگاه کند. منطق این روش روی شناسایی منابع ریسک تجاری و کسب اطمینان از تناسب سیستم‌های نظارت و مدیریت بر ریسک‌ها، بنا شده است. کسب چنین دیدی نسبت به کسب‌وکار، مبنای بهتری را برای حسابرس جهت اظهارنظر مناسب و سودمند در مورد صاحب‌کار فراهم می‌کند. با توجه به

نتایج پژوهش‌های برزیده و نیکخواه [۲] و حساس‌یگانه و عرب [۳] در ایران مدل ریسک حسابرسی و به ویژه ریسک تجاری صاحب کار مورد توجه قرار نمی‌گیرد. آنان علت این امر را آموزش ناکافی و کمبود منابع در دانشگاه‌ها و موسسه‌های حسابرسی، مشکل بودن پیاده سازی، و عدم آگاهی از اهمیت مدل بیان نمودند. لذا، امید است با آموزش و تقویت بنیه علمی جامعه حسابداری کشور، و تعریف برنامه‌های حسابرسی شفاف توسط مقامات ناظر و قانونی، و ایجاد انگیزه در مؤسسات حسابرسی برای استفاده از این رویکرد بتوان به رفع این کاستی‌ها اقدام نمود تا زمینه کاربرد عملی این رویکردهای نوین و ارتقاء سطح کیفی حرفه حسابرسی ایجاد گردد.

منابع

- [۱] ایزدی نیا، ن. و علی‌نقیان، ن. (۱۳۸۹). بررسی رابطه خطای پیش بینی سود و ریسک مالی و تجاری در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. **تحقیقات حسابداری و حسابرسی**، انجمن حسابداری ایران، (۷)، ۷۲-۸۵.
- [۲] برزیده، ف. و نیکخواه‌بهرامی، ز. (۱۳۸۶). «ارزیابی حسابرسان از ریسک ذاتی و کنترل». **مطالعات حسابداری**، (۱۸)، ۸۱-۱۰۴.
- [۳] عرب‌احمدی، ع. ا. (۱۳۸۶). «عوامل موثر بر تصمیم پذیرش صاحب کار در مؤسسات حسابرسی». **مطالعات تجربی حسابداری مالی**، (۱۹)، ۹۳-۱۱۴.
- [۴] دل‌آرام، م. و کریمی، ز. (۱۳۹۳). حسابرسی دیجیتال. دانش و پژوهش حسابداری، (۳۷)، ۲۶-۳۱.
- [۵] رحیمیان، ن. ا. و دیلم صالحی، ش. (۱۳۸۴). «مدل خطر حسابرسی و خطر تجاری». **حسابدار**، (۱)، ۱۵-۱۷.
- [۶] کمیته تدوین استانداردهای حسابرسی. (۱۳۹۰). **استانداردهای حسابرسی (شماره ۲۴)**. تهران، سازمان حسابرسی.
- [۷] مرادی، م. و عظیمی مقدم، ع. (۱۳۹۰). «شناسایی عوامل اثرگذار بر مدل خطر حسابرسی؛ با بهره‌گیری از روش دلفی». **دانش حسابرسی**، (۶)، ۴۴.
- [۸] نچل، آ. د. (۱۳۹۰). «حسابرسی ریسک کسب و کار: خاستگاه، موانع و فرصت‌ها». (ی. حساس‌یگانه و م. فرهمند سیدآبادی، مترجمین) **حسابدار**، (۱۱)، ۵۸-۶۵.
- [۹] Abdullah, A., & Al-Araj, R. (2011). "Traditional Audit versus Business Risk Audit: A Comparative Study – Case of Jordan". **European Journal of Economics, Finance and Administrative Sciences**, 40, 74-91.
- [۱۰] Abdullatif, M., & Al-Khadash, H. A. (2010). "Putting Audit Approaches in Context: The Case of Business Risk Audits in Jordan". **International Journal of Auditing**, 14(1), 1-24.
- [۱۱] AICPA. (2006). **Statement on Auditing Standards 109: Understanding the Entity and Its Environment and Assessing the Risks of Material Misstatement**.

- [1۲] Bell, T. B., Doogar, R., & Solomon, I. (2008). "Audit Labor Usage and Fees under Business Risk Auditing". **Journal of Accounting Research**, 46(4), 729–760.
- [1۳] Bell, T. B., Marrs, F., Solomon, I., & Thomas, H. (1997). **Auditing Organizations through a Strategic System Lens: The KPMG Business Measurement Process**. Montvale, NJ: KPMG Peat Marwick, LLP.
- [1۴] Bierstaker, J. L., & Wright, A. (2004). "Does the Adoption of a Business Risk Audit Approach Change Internal Control Documentation and Testing Practices?" **International Journal of Auditing**, 8(1), 67–78.
- [1۵] Curtis, E., & Turley, S. (2007). "The business risk audit – A longitudinal case study of an audit engagement". **Accounting, Organizations and Society**, 32(4–5), 439–461.
- [1۶] Diaz, M. and C. Wolfe. (2008). **Auditor evaluation of business risks**. Presented at American Accounting Association midyear Conference of the Auditing Section and Kansas State University.
- [1۷] Eilifsen, A., Knechel, W. R., & Wallage, P. (2001). "Application of the Business Risk Audit Model: A Field Study". **Accounting Horizons**, 15(3), 193–207.
- [1۸] Flint, C., Fraser, I. A. M., & Hatherly, D. J. (2008). "Business risk auditing: A regressive evolution?—A research note". **Accounting Forum**, 32(2), 143–147.
- [1۹] IAASB. **International Standard on Auditing (ISA) 315**, "Identifying and Assessing the Risks of Material Misstatement through Understanding the Entity and Its Environment."
- [۲۰] Kim, H., & Fukukawa, H. (2013). "Japan's Big 3 Firms' Response to Clients' Business Risk: Greater Audit Effort or Higher Audit Fees?". **International Journal of Auditing**, 17(2), 190–212.
- [۲۱] Kotchetova, N., O'Donnell, E., Webb, A. (2007) "**The Influence of Business Risk Assessments on Audit Planning Decisions: A Descriptive Model with Experimental Evidence**," presented at the American Accounting Association midyear Conference of the Auditing Section, Charleston, South Carolina.
- [2۲] Lyon, J. D., & Maher, M. W. (2005). "The Importance of Business Risk in Setting Audit Fees: Evidence from Cases of Client Misconduct". **Journal of Accounting Research**, 43(1), 133–151.
- [2۳] Rittenberg, L. E., Johnstone, K. M., & Gramling, A. A. (2011). chapter 4: Audit Risk, Business Risk, and Audit Planning. **Auditing: A Business Risk Approach**, 8th ed.: A Business Risk Approach. Cengage Learning.
- [2۴] Robson, K., Humphrey, C., Khalifa, R., & Jones, J. (2007). "Transforming audit technologies: Business risk audit methodologies and the audit field". **Accounting, Organizations and Society**, 32(4–5), 409–438.

- [2۵] Schultz Jr., J. J., Bierstaker, J. L., & O'Donnell, E. (2010). "Integrating business risk into auditor judgment about the risk of material misstatement: The influence of a strategic-systems-audit approach". **Accounting, Organizations and Society**, 35(2), 238-251.
- [2۶] Schwartz, R., & Chandler, J. (2012). "An instructional note on business risk and audit implications: Seasonality at Mattel". **Journal of Accounting Education**, 30(3-4), 397-415.
- [2۷] Van Buuren, J., Koch, C., Van Nieuw Amerongen, N., & Wright, A. (2011). **The Use of Business Risk Audit Perspectives by Non-Big 4 Audit Firms** (p. 48). Presented at the 6th EARNet Symposium, Bergen, Norway: Norwegian School of Economics.
- [۲۸] Vitalis, A. M. (2012). **Business Risk and Audit Risk an Integrated Model with Experimental Boundary Test** (PH.D). University of Wisconsin-Madison.

Business risk approach, a new approach to improving the quality of the audit

Abstract

In recent decades, the traditional audit approach has been much criticized. The demands for greater effectiveness, fewer fees, create more value, and improving the quality of audit services, audit risk audit approach has led to the adoption. Given the limitations of the audit risk model, business risk audit approach emerged. The business risk audit approach to the holistic, comprehensive and profound understanding of the industry, strategy, business models and client processes are created. Thereby improving the efficiency and effectiveness of the audit, fee reductions, and increased value to the client and the auditor. Business risk increases the likelihood of identifying risks of material misstatement. In this paper, to better understand and describe the business risk, the audit risk model and its limitations and weaknesses are described. The emergence of business risk audit approach, and the business risk audit framework is introduced. The Business Process model-evaluation of KPMG has reviewed.

